

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΛΟΙΜΩΣΗΣ ΑΠΟ ΕΝΤΕΡΟΑΙΜΟΡΡΑΓΙΚΟ
ΚΟΛΟΒΑΚΤΗΡΙΔΙΟ (ΕΗΕC) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
2004-2021
ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Κύρια Σημεία

- Η λοίμωξη από εντεροαιμορραγικό κολοβακτηρίδιο αποτελεί ένα σπάνια δηλούμενο νόσημα στη χώρα μας.
- Το χρονικό διάστημα 2004-2021 δηλώθηκαν συνολικά 34 κρούσματα.
- Το 2020 σημειώθηκε υδατογενής συρροή κρουσμάτων γαστρεντερίτιδας μικτής αιτιολογίας. Τα παθογόνα STEC και *E.coli* O157 ήταν μεταξύ αυτών που ανιχνεύθηκαν σε κλινικά δείγματα.
- Το 2021 σημειώθηκε αύξηση των δηλωθέντων κρουσμάτων που πιθανά οφείλεται στην αναθεώρηση του ορισμού κρούσματος.
- Η χαμηλή επίπτωση του νοσήματος πιθανώς αντικατοπτρίζει την υποδήλωση στα συστήματα επιτήρησης, τις διαφορές στη δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης μεταξύ των χωρών, καθώς και τις διαφορετικές διατροφικές συνήθειες του πληθυσμού.

Το κολοβακτηρίδιο (*Escherichia coli*) είναι ένα Gram (-) ραβδόμορφο βακτήριο που ανήκει στην οικογένεια των Εντεροβακτηριοειδών. Οι όροι «εντεροαιμορραγικό κολοβακτηρίδιο (ΕΗΕC)», «κολοβακτηρίδιο που παράγει *Vero*-τοξίνη (VTEC)» και «κολοβακτηρίδιο που παράγει *Shiga*-τοξίνη (STEC)» χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν μια ομάδα στελεχών που έχουν την ικανότητα να παράγουν τοξίνες παρόμοιες με την τοξίνη που παράγει η

Shigella dysenteriae (Shiga-τοξίνη). Άλλη σημαντική ιδιότητα της ομάδας αυτής αποτελεί η μη διάσπαση της σορβιτόλης.

Έχουν αναγνωρισθεί περίπου 200 διαφορετικοί ορότυποι του EHEC, εκ των οποίων περισσότεροι από 100 έχουν συσχετιστεί με την εμφάνιση νόσου στους ανθρώπους. Από τους ορότυπους αυτούς, ο πιο σημαντικός κλινικά θεωρείται ο O157:H7, ακολουθούμενος από άλλους ορότυπους, όπως είναι οι O26, O103, O91, O145, O146 και O128 [1,2].

Παρομοίως, ο ορότυπος που έχει «ενοχοποιηθεί» για το μεγαλύτερο ποσοστό επιδημιών διεθνώς είναι ο O157:H7 [3]. Παρόλα αυτά, έχουν προκύψει στο παρελθόν επιδημίες από διαφορετικούς ορότυπους, ενώ ο υπεύθυνος ορότυπος της μεγάλης επιδημίας στη Γερμανία και στις γειτονικές χώρες, το Μάιο του 2011 ήταν ο O104:H4 [4-6].

Η λοίμωξη από EHEC προκαλεί συχνά σοβαρή αιμορραγική διάρροια και κοιλιακές κράμπες. Κάποιες φορές, η διάρροια είναι μη αιμορραγική ή δεν υπάρχουν καθόλου συμπτώματα. Σε μερικά άτομα, ιδιαίτερα στα παιδιά κάτω των 5 ετών και στους ηλικιωμένους, η λοίμωξη μπορεί να προκαλέσει αιμολυτικό ουραιμικό σύνδρομο (Haemolytic Uraemic Syndrome-HUS), μία επιπλοκή στην οποία καταστρέφονται τα ερυθρά αιμοσφαίρια του αίματος και εκπίπτει η νεφρική λειτουργία [1].

Η επιτήρηση της λοίμωξης από εντεροαιμορραγικό κολοβακτηρίδιο μέσω του Συστήματος Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων (ΣΥΔΝ) ξεκίνησε το 2004. Το 2018, ο ορισμός κρούσματος του νοσήματος αναθεωρήθηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο της αναδιαμόρφωσης των ορισμών κρούσματος των μεταδοτικών νοσημάτων και τα εργαστηριακά κριτήρια που περιλαμβάνονται σε αυτόν επικαιροποιήθηκαν [7].

Διαχρονική τάση

Η μέση ετήσια δηλούμενη επίπτωση της λοίμωξης από EHEC για το χρονικό διάστημα 2004-2021 ήταν 0,2 κρούσματα ανά 1.000.000 πληθυσμού. Συνολικά δηλώθηκαν 34 κρούσματα, τα 21 εκ των οποίων ήταν θήλεα. Η διάμεση ηλικία των κρουσμάτων ήταν 19 έτη (ελάχιστη: 0 έτη-μέγιστη: 79 έτη). Η κατανομή των δηλωθέντων κρουσμάτων κατ' έτος για το χρονικό διάστημα 2004-2021 παρουσιάζεται στον **Πίνακα 1**. Αύξηση των δηλωθέντων κρουσμάτων σημειώθηκε το 2019, όπου καταγράφηκαν πέντε κρούσματα, τα τέσσερα εκ των οποίων την περίοδο Απρίλιος-Ιούλιος στις Περιφερειακές Ενότητες Μαγνησίας και Ημαθίας. Η διερεύνηση δεν ανέδειξε επιδημιολογική σύνδεση μεταξύ των κρουσμάτων.

Το 2020 σημειώθηκε συρροή κρουσμάτων γαστρεντερίτιδας μικτής αιτιολογίας στην Περιφερειακή Ενότητα Αργολίδας. Τα παθογόνα STEC και *E.coli* O157 ήταν μεταξύ αυτών που ανιχνεύθηκαν σε κλινικά δείγματα. Η μελέτη ασθενών-μαρτύρων που διενεργήθηκε ανέδειξε στατιστικά σημαντική συσχέτιση ανάμεσα στην εμφάνιση συμπτωμάτων γαστρεντερίτιδας και α) την κατανάλωση νερού βρύσης (OR=10,9, 95%CI=3,1-38,0, $p<0,001$) καθώς και β) τη χρήση παγοκύβων από νερό της βρύσης (OR=39,3, 95%CI=10,3-150,9, $p<0,001$), ανεξάρτητα από τους υπόλοιπους παράγοντες του μοντέλου.

Το 2021 σημειώθηκε αύξηση των δηλωθέντων κρουσμάτων, όπου καταγράφηκαν δέκα κρούσματα. Η διερεύνηση δεν ανέδειξε επιδημιολογική σύνδεση μεταξύ των κρουσμάτων. Η αύξηση αυτή πιθανά οφείλεται στον αναθεωρημένο ορισμό κρούσματος του 2018, που χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 2021 στη χώρα μας.

Συζήτηση

Σύμφωνα με τα τελευταία δημοσιευμένα δεδομένα του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, η μέση δηλούμενη επίπτωση στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις χώρες της ΕΕΑ/EFTA (European Economic Area/European Free Trade Association) το 2020 ήταν 15,9 κρούσματα ανά 1.000.000 πληθυσμού [9]. Η δηλωθείσα επίπτωση στην Ελλάδα για το 2021 ήταν 0,94 κρούσματα ανά 1.000.000 πληθυσμού. Για την ερμηνεία της διαφοράς θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ενδεχόμενη υποδήλωση στα συστήματα επιτήρησης, το γεγονός ότι η δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης του νοσήματος μεταξύ των χωρών ποικίλλει, καθώς και οι διαφορετικές διατροφικές συνήθειες των πληθυσμών.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- [1] Heymann D, MD. Control of Communicable Diseases Manual, 20th Edition, 2015, American Public Health Association.
- [2] EFSA and ECDC (European Food Safety Authority and European Centre for Disease Prevention and Control), 2021. The European Union One Health 2020 Zoonoses Report. EFSA Journal 2021;19(12):6971, 324 pp. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6971>
- [3] Luna S, Krishnasamy V, Saw L, et al. Outbreak of *E. coli* O157:H7 Infections Associated with Exposure to Animal Manure in a Rural Community - Arizona and Utah, June-July 2017. MMWR Morb Mortal Wkly Rep 2018;67:659–662. Διαθέσιμο από: <http://dx.doi.org/10.15585/mmwr.mm6723a2>.

[4] Kampmeier S, Berger M, Mellmann A, Karch H, Berger P. The 2011 German Enterohemorrhagic *Escherichia coli* O104:H4 Outbreak-The Danger Is Still Out There. *Curr Top Microbiol Immunol*. 2018;416:117-148. Διαθέσιμο από: https://doi.org/10.1007/82_2018_107.

[5] Wadl M, Rieck T, Nachtnebel M, on behalf of the HUS surveillance and laboratory team. Enhanced surveillance during a large outbreak of bloody diarrhoea and haemolytic uraemic syndrome caused by Shiga toxin/verotoxin-producing *Escherichia coli* in Germany, May to June 2011. *Euro Surveill* 2011, 16(24):pii=19893. Διαθέσιμο από: <http://www.eurosurveillance.org/ViewArticle.aspx?ArticleId=19893>

[6] Köckerling E, Karrasch L, Schweitzer A, Razum O, Krause G. Public Health Research Resulting from One of the World's Largest Outbreaks Caused by Entero-Hemorrhagic *Escherichia coli* in Germany 2011: A Review. *Front Public Health*. 2017 11;5:332. Διαθέσιμο από: <https://doi.org/10.3389/fpubh.2017.00332>

[7] European Centre for Disease Prevention and Control: EU case definitions. Διαθέσιμο από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D0945>

[8] European Centre for Disease Prevention and Control. Surveillance Atlas of Infectious Diseases. Verotoxigenic *Escherichia coli* infection. Data by Country and Year. Current time period: 2020 Διαθέσιμο από: <https://atlas.ecdc.europa.eu/public/index.aspx>

Πίνακας 1. Κατανομή των δηλωθέντων κρουσμάτων λοίμωξης από εντεροαιμορραγικό κολοβακτηρίδιο (EHEC) στην Ελλάδα, Σύστημα Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων, 2004-2021.

Έτος	Αριθμός κρουσμάτων
2004	2
2005	0
2006	1
2007	1
2008	0
2009	0
2010	1
2011	1
2012	0
2013	2
2014	1
2015	1
2016	2
2017	3

**Διεύθυνση Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Παρέμβασης για Λοιμώδη Νοσήματα
Τμήμα Τροφιμογενών και Υδατογενών Νοσημάτων**

2018	1
2019	5
2020	3
2021*	10
Σύνολο	34

*Ο νέος ορισμός κρούσματος χρησιμοποιείται από το 2021

Τελευταία επικαιροποίηση: Ιούνιος 2022